

4. МАЙСТЕР-КЛАС

Галина Іванівна Харитончук,
спеціаліст вищої категорії,
учитель-методист початкових класів
Радомишльського ліцею № 1
імені Т. Г. Шевченка,
м. Радомишль, Україна

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ У ПОЧАТКОВІЙ ЛАНЦІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Згідно з новітніми ідеями вітчизняної педагогічної науки, головною умовою розкриття потенціалу креативності учнів є створення освітнього простору життєтворчості, насиченого інтерактивними заходами за можливими сферами саморозвитку особистості.

У навчально-виховній діяльності з обдарованими дітьми ґрунтуємося на диференційованому підході, що надає можливість розширити та поглибити освітній простір предмета за допомогою певних *принципів* педагогічної діяльності індивідуалізації та диференціації навчання. Серед них:

- створення умов для спільної діяльності учнів за мінімальної участі вчителя;
- максимальна різноманітність наданих можливостей для розвитку особистості;
- зростання ролі позаурочної діяльності;
- свобода вибору учнями додаткових освітніх послуг, допомоги, наставництва.

Навчально-виховну діяльність з обдарованими дітьми реалізуємо через різні види роботи.

Навчальна діяльність – заняття з навчальних предметів. Діяльність з обдарованими дітьми у навчально-виховному процесі здійснюємо через систему пізнавальних завдань, під час розв'язання яких виникає інтерес не лише до знань, а й до процесу їх відкриття, тим самим сприяємо розвитку творчих здібностей.

На занятті використовуємо такі ефективні види діяльності:

- проблемно-розвивальне навчання;
- робота в малих групах;
- проектно-дослідницька діяльність;
- ігрові технології (ділові ігри та подорожі);

**Виконання творчих та нестандартних завдань
учнями 3А класу на навчальному занятті
української мови**

- інформаційно-комунікативні технології для задоволення пізнавальної мотивації розвитку здібностей (різномірні тести, презентації, тренажери);
- творчі та нестандартні завдання.

2. Однією з форм організації позакласної діяльності є **шкільні декади**, спрямовані на розкриття творчого потенціалу учнів. Під час проведення шкільної декади початкових класів у дітей з'являється можливість повноцінно використовувати власний творчий потенціал, беручи участь у конкурсах та іграх.

3. Особливою формою діяльності з обдарованими дітьми є **театралізовані свята**, під час яких учні отримують можливість не лише реалізувати акторські здібності, безпосередньо беручи участь у виставах, а й проявити творчі навички, розвивати схильність

до художнього читання і літературної творчості, продемонструвати рівень ерудованості та дослідницьких навичок у вікторинах і літературних рингах. Така діяльність сприяє підвищенню мотивації обдарованих дітей до співпраці з учителями та копіткій діяльності зі самовдосконалення.

Олімпіади з української мови, літературного читання і математики є важливою формою діяльності з обдарованими дітьми, адже вони сприяють виявленню більш здатних і обдарованих дітей, а також становленню і розвитку освітніх потреб особистості учнів.

Індивідуальні заняття за навчальними предметами сприяють розширенню освітнього світогляду обдарованих дітей, розвитку їхнього творчого потенціалу.

У своїй педагогічній діяльності використовуємо різні форми і методи.

Теорія розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ) пропонує певний набір прийомів мислення, кінцевою метою яких є свідоме досягнення інсайту, підказки, інтуїції тощо. Використання алгоритму розв'язання проблемних ситуацій у ході навчально-виховного процесу формує в учнів такий стиль мислення, основою якого є гнучкість, оригінальність, чутливість до протиріч, уміння свідомо моделювати ідеальний еталон, психологічно орієнтована думка на його досягнення і досягнення цього коротким шляхом тощо.

Засадами **технології формування ейдетичного мислення** є запам'ятовування інформації через образи, асоціації та відчуття. В учнів розвивається уява та фантазія, гнучкість мислення, здатність створювати об'ємні та яскраві образи. Відбувається стимулювання роботи правої півкулі головного мозку. Це забезпечує розвиток здатності створювати варіативність у розв'язанні творчої задачі, що постає підґрунтям для активізації креативного мислення та використання його у розв'язанні навчальних та життєвих задач.

Проблемні запитання. Під час вивчення різних тем з навчального предмета вчитель добирає проблемні

питання, на які учень у підручнику не знайде готової відповіді. При цьому для правильної відповіді йому необхідно застосувати знання з вивчених раніше розділів. Додатково у питання закладається певна проблемна ситуація, розв'язати яку потрібно неординарно.

Метод побудови гіпотез передбачає, що учні висувують власні гіпотези щодо розв'язання наукового завдання або виголошують власні припущення, які можуть стати темою дослідження.

Метод «Кубування» полегшує розгляд різних аспектів однієї теми. Цей метод передбачає використання кубу, на гранях якого даються вказівки для учнів. Учитель пропонує у процесі роботи викласти власні думки зі запропонованої теми. Цей метод допомагає учню визначити, яка інформація йому знайома і, що нового він дізнався. Це важливо, адже учень може сказати собі: «Це я знаю, але хочу знати більше».

Метод «Дискусія». Дискусії і дебати дають змогу ефективно розв'язувати проблеми через самовираження, вчитися аналізувати ситуацію, добирати аргументи для розв'язання проблеми, розвивати комунікативні навички.

Метод «Письмо в малюнках». Учням пропонуємо намалювати те, що вони хотіли б розповісти під час роботи над матеріалом.

Інтерактивне навчання: охоплює:

- 1) «запитання – відповідь»;
- 2) «інформаційно-пізнавальна суперечність»;
- 3) прийом «Незавершене рішення».

«Запитання – відповідь». Для цього клас необхідно розділити на декілька груп. Кожна із них отримує завдання прочитати текст з підручника і скласти питання до нього. Коли учень замислюється над постановкою питання, то в його уяві має бути варіант відповіді, що розвиває логічне мислення. Ланцюжок «запитання – відповідь» сприяє тому, що відповідь породжує нове питання. Така методика навчальної

діяльності допомагає учню формулювати правильні висновки, висловлювати власні думки тощо.

Інтерактивна гра «Запитання – відповідь» з учнями 3А класу на навчання з математики

«Інформаційно-пізнавальна суперечність».

Характерна особливість цього виду роботи полягає в тому, що елементами є істинні, але насамперед суперечливі судження.

Прийом «Незавершене рішення». За його допомогою визначаємо рівень пізнавальної активності. Наприкінці навчального заняття пропонуємо учням виконати завдання творчого характеру та попереджаємо, що рішення виявиться досить цікавим і несподіваним. Після обговорення сформульованої проблеми учні починають роботу, але не встигають виконати його до закінчення заняття. Не акцентуючи на тому, що завдання повинно бути завершено, перевіряємо

його наявність та якість виконання на наступному навчальному занятті. Керуючись цими методами, забезпечуємо умови для повноцінного розвитку особистості. Використання діяльнісного підходу до проведення навчальних занять через введення нових технологій навчання, використання ефективних методів діяльності з обдарованими дітьми (пошуковий, дослідницький, проблемний виклади матеріалу). Забезпечуємо організацію педагогічного процесу так, щоб максимально розвинути здібності обдарованих дітей.

Таким чином, у нашій навчально-виховній діяльності основним є орієнтування на позитивне, що характерне для кожного учня, а саме: вміння бачити, розвивати, зміцнювати та примножувати все хороше, що є в ньому. Створювати умови для того, щоб з кожним етапом навчально-виховного процесу обдарований учень піднімався на вищу сходинку власного розвитку.

Використані літературні джерела

1. *Анікіна Н.* Педагогічна підтримка обдарованості [текст] / Н. Анікіна. – Київ : Шкільний Світ, 2010. – 128 с.
2. *Васильченко О. І.* Психолого-педагогічні особливості обдарованих дітей [текст] / О. І. Васильченко // Педагогіка і психологія. – 2007. – № 4.
3. *Гордіюк Н. М.* Робота з обдарованими дітьми. Сходинки творчого зростання. 1–4 класи : посіб. для вчителя [текст] / Н. М. Гордіюк. – 2015.
4. *Сарапулова Є.* Виховання обдарованої дитини [текст] / Є. Сарапулова // Початкова школа. – 2012. – № 2. – С. 3.
5. *Соловійова В. С.* Творчі завдання для обдарованих дітей [текст] / В. С. Соловійова // Поч. навч. та виховання. – 2012. – № 22–24.
6. *Сухомлинський В. О.* Сто порад учителям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5-ти т. – Київ, 1976. – Т. 2.
7. *Хаменко З. І.* Психологічні особливості роботи з обдарованими дітьми [текст] / З. І. Хаменко // Обдарована дитина. – 2011. – № 3. – С. 26.
8. *Янковчук М. М.* Розвиток обдарованості: практичний досвід // Обдарована дитина / М. М. Янковчук. – 2011. – № 9. – С. 48.